

הכנסת העשרים וחמש

יוזם : חבר הכנסת מיכאל מרדכי ביטון

5302/25/פ

הצעת חוק שירות המילואים (תיקון – טיפול נפשי וזוגי לבני משפחות משרתי המילואים) (הוראת שעה – חרבות ברזל), התשפ"ה–2024

הוספת סעיף 19א. 1. בחוק שירות המילואים, התשס"ח–2008¹, אחרי סעיף 19 יבוא :

"טיפול נפשי וזוגי 19א. (א) בסעיף זה – לבני משפחות משרתי המילואים

"טיפול נפשי" – טיפול פסיכולוגי, פסיכיאטרי או אחר בתחום בריאות הנפש הניתן על ידי מטפל מוסמך לרבות טיפול זוגי ;

"ילד" – קטין או בגיר אשר התגורר עם חייל המילואים בעת ההתייצבות לשירות המילואים ;

"מטפל מוסמך" – בעל מקצוע בתחום בריאות הנפש, לרבות פסיכולוג, פסיכיאטר או עובד סוציאלי קליני, שמוסמך לפי כל דין לתת טיפול בתחום בריאות הנפש.

(ב) בן זוג וילד של חייל מילואים זכאים לסיוע במימון טיפול נפשי בסכום שלא יעלה על 1,200 שקלים חדשים בחודש.

¹ ס"ח התשס"ח, עמ' 502.

(ג) בלי לגרוע מהוראות סעיף קטן (א), חייל מילואים ובן זוגו יהיו זכאים לסיוע במימון טיפול נפשי שהוא טיפול זוגי, בסכום שלא יעלה על 1,000 שקלים חדשים בחודש.

(ד) טיפול נפשי יהיה אישי או זוגי, בהתאם לצורכי המטופל, ויתואם על ידי המטפל המוסמך.

(ה) (1) החזר הוצאות בגין טיפול נפשי יינתן למטופל, בכפוף להצגת קבלה או חשבונית מס מהמטפל המוסמך בלבד ויועבר לחשבון המשלם.

(2) החזר הוצאות עבור מימון הוצאות לקטין יועבר לחשבון הבנק של ההורה או האפוטרופוס בלבד, ממנו בוצע התשלום ובכפוף להצגת קבלה או חשבונית מס כאמור בפסקה (1).

(ו) הוראות סעיף זה יחולו רק על חייל מילואים שנקרא לשירות מילואים לפי סעיף 8 בשל הפעולות הצבאיות המשמעותיות שעליהן החליטה ועדת השרים לענייני ביטחון לאומי לפי סעיף 40 לחוק-יסוד: הממשלה, והודיעה לגביהן לוועדת החוץ והביטחון של הכנסת ביום כ"ג בתשרי התשפ"ד (8 באוקטובר 2023), וחייל מילואים כאמור יהיה זכאי למימוש ההטבות המנויות בסעיף זה לתקופה של שנה לאחר תום שירות המילואים."

דברי הסבר

מדינת ישראל נמצאת מעל שנה במלחמה ממושכת ומרובת חזיתות מאז פרצה ביום כ"ב בתשרי התשפ"ד (7 באוקטובר 2023) מתקפת הפתע של חמאס והובילה להקפצה מיידית של מאות אלפי משרתי מילואים לשירות פעיל בצו 8. משרתי המילואים, אשר נדרשו לעזוב את בתיהם, משפחותיהם, עבודותיהם וילדיהם על מנת לשהות בחזית, חווים מצבי לחץ קשים, חוסר ודאות, וחשש מתמיד לחייהם. ההשלכות של שירות מילואים ממושך אינן נוגעות רק למשרת המילואים עצמו, אלא גם לבני משפחתו, הנאלצים להתמודד עם השפעות רגשיות ונפשיות חמורות הנובעות מהיעדרו של בן משפחה

לתקופה ארוכה במיוחד, מהטראומה, ולעיתים אף פוסט הטראומה אשר נוצרה למשרת עקב השירות. העומס הרגשי והפיזי המוטל גם על בני הזוג והילדים מחייב את המדינה לנקוט בפעולה מיידית ומחייבת כדי לספק להם את התמיכה הנדרשת, וזאת על מנת לצמצם את מעגלי הטראומה המשניים שעלולים להיווצר עקב הגיוס, השירות והמלחמה.

מיותר לציין כי היעדרות ממושכת של אחד ההורים מהבית אינה רק אתגר אישי עבור המשרת עצמו, אלא גם נטל כבד על בני משפחתו, במיוחד על בני הזוג והילדים. העומס הנפשי והרגשי המוטל עליהם נוגע לא רק בניהול היום-יום של הבית, אלא גם בהשלכות רגשיות משמעותיות – בדידות, חרדה, פחד ותחושת חוסר יציבות. הילדים, במיוחד בגילאים צעירים, חווים את היעדרות ההורה כנטישה או חוסר ביטחון, מה שעלול להוביל לקשיים נפשיים ארוכי טווח ולנזק נפשי בלתי הפיך.

המדינה, שאחראית לביטחונם ושלומם של אזרחיה, חייבת להכיר בהשפעות הנפשיות והרגשיות המתקיימות לא רק אצל המשרתים עצמם, אלא גם אצל בני משפחתם. העומס הנפשי המוטל על בני הזוג והילדים בשירות מילואים ממושך דורש תגובה מיידית ומחויבת מצד המדינה, שתספק להם את התמיכה הנדרשת.

מאחר והנזק המדובר הוא תוצאה ישירה של היעדרות ממושכת של אחד מההורים, ואף מנוכחות שלו לאחר חזרתו מהשירות כאשר הוא בעצמו נושא טראומה או פוסט טראומה, מימון המדינה טיפול נפשי וזוגי הוא הצעד המתבקש וההכרחי על מנת להבטיח שהמשפחות יוכלו להתמודד בצורה בריאה ומאוזנת עם אתגרי התקופה, מבלי לפגוע בבריאותן הנפשית.

מדובר אם כן, בצעד של אחריות ברורה מצד המדינה, המובילה את חיילי המילואים לשירות ממושך ומחייבת להבטיח את שלומם הנפשי של בני המשפחה. הצעת החוק לא נועדה להוות מחווה של הכרת תודה, אלא מהווה את המינימום המצופה והנדרש מצד המדינה על מנת להבטיח את רווחתן הנפשית של משפחות המילואים.

לאור כל זאת, הצעת החוק מציעה פתרון ישיר, מעשי ומיידי, לבעיה זו. מוצע לספק מימון לטיפול נפשי או זוגי, כך שמשפחות חיילי המילואים לא יישארו חשופות לבד בעומס הרגשי שיצר השירות הצבאי במהלך מלחמת חרבות ברזל. לפיכך, הצעת החוק מוגדרת כהוראת שעה, כך שמשפחות חיילי המילואים אשר שירתו במלחמת חרבות ברזל יהיו זכאים להטבות המוצעות למשך שנה מיום התייצבותם.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
כ"ט בכסלו התשפ"ה (30.12.2024)